

ČR – Státní oblastní archiv v Plzni
STÁTNÍ OKRESNÍ ARCHIV CHEB

Název archivní pomůcky: Ahavath Zion Cheb

Časový rozsah: (1897) 1906 - 1938

Druh archivní pomůcky: inventář

Číslo evidenčního listu NAD: 1170

Evidenční číslo pomůcky: 1471

Zpracovala: Jitka Mlsová Chmelíková

Místo: Cheb

Rok: 2006

OBSAH

Úvod.....	3
I. Vývoj původce archivního souboru.....	4
II. Vývoj a dějiny archivního souboru	5
III. Archivní charakteristika archivního souboru	5
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru	7
V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky.....	7
Příloha č. 1: Seznam použitých pramenů a literatury.....	8
Příloha č. 2: Seznam zkratk.....	8
Inventární seznam.....	9

ÚVOD

I. Vývoj původce archivního souboru

Fond obsahuje materiály týkající se sionistického spolku Ahavath Zion Cheb.

Název spolku znamenal v překladu Láska k Sionu a vycházel z obliby většiny sionistických organizací dávat si hebrejská jména. Spolek byl založen v roce 1900 a jedním z nejvýznamnějších spoluzakladatelů byl básník JUDr. Hugo Zuckermann.

Spolek se staral „o pomoc a šíření duchovních a materiálních zájmů židovských věřících“. Spolupracovali se sdruženími podobného zaměření, pořádali debatiní večery a přednášky o sionismu, zprostředkovávali sionistické noviny, snažili se zřídit vlastní knihovnu a vytvořili samostatnou ženskou sekci spolku. Agitovali mezi svými židovskými přáteli a známými, přičemž se snažili podporovat jejich i vlastní národní sebevědomí.¹

Za zakladatele spolku se považovalo prvních 10 členů, kteří měli do konce svého života poradní hlas v generálním shromáždění. Přijímání směli být pouze Židé od 18 let. Měli povinnost platit měsíčně příspěvky, jejichž výši určovalo generální shromáždění. Jestliže někdo půl roku neplatil, ztrácel nárok na členství. Kromě toho hradili každoročně tzv. šekelový příspěvek minimálně 1 korunu, jehož zaplacení opravňovalo k účasti na volbě delegátů sionistického kongresu. Tzv. příznivci dávali spolku ročně 5 korun, ale neměli ani aktivní, ani pasivní volební právo jako řádní členové. Kromě toho získával spolek finance z darů a dobročinných a zábavních akcí, jako plesů apod. Generální shromáždění volilo původně každý rok předsedu a jeho zástupce, pokladníka, jednatele spolku a ještě dva členy představenstva. Později také knihovníka, komisaře národního fondu, dva přisedící a dva kontrolory. V roce 1927 měl spolek celkem 256 členů – 128 mužů a 128 žen, tedy z celkového počtu 600 Židů žijících v Chebu úctyhodné zastoupení. Mělo by se však počítat s tím, že členy spolku se mohli stát i Židé z blízkého okolí.

Na podzim roku 1938 byli Židé z Chebu násilně vyhnáni a spolu se zánikem židovského osídlení zanikly i židovské spolky včetně původce fondu.

¹SOKA Cheb, Státní policejní úřad Cheb 1844 – 1938, inv.č. 128, kart.č. 11 – Verein Ahavath Zion, Cheb 1900 – 1938, stanovy spolku.

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

Před zpracováním byl fond o rozsahu dvou kartonů, 0,24 bm, uložen v SOkA Cheb. Celek byl nalezen při zpracování fondu Židovská náboženská obec Cheb (1793) 1862 – 1938 a byl z něj utvořen nový fond. Byl oficiálně převzat 4.10. 2004 pod přírůstkovým číslem 134/2004. Novým uspořádáním se rozsah fondu zdvojnásobil na celkem 0,42 bm a je uložen ve čtyřech kartonech. Zlomkovité písemnosti nenesou žádnou stopu původního uspořádání.

Jedná se o archiv sdružení uloženého spolu s jinými písemnostmi v synagoze, která byla centrem společenského a náboženského života místní židovské komunity. Část byla zachráněna za nejasných okolností v listopadu 1938 krátce předtím, než byla synagoga vypálena.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Časové rozpětí fondu je (1897) 1906 – 1938. Rok 1897 v předsunuté závorce se vztahuje k inv.č. 33 - Knihovna spolku – seznamy knih, žádosti o podporu a příspěvky k ŽNO a chebským židovským spolkům, nabídky knih, objednávky a získávání knih darem 1897 – 1938. Jedna z ukázek knih pochází z roku 1897, tedy ještě před samotným vznikem spolku.

Přestože byla podstatná část fondu zničena během tzv. Křišťálové noci 10. listopadu 1938, je důležité, že se zachovaly alespoň základní údaje o spolku. Jedná se především o stanovy, o poměrně velké množství různé vlastní korespondence se židovskými organizacemi a vlastními členy, pozvánky na kulturní a vzdělávací akce. Je důležitým zdrojem doplňujících informací o chebské židovské komunitě a sionistickém hnutí v západních Čechách.

V průběhu prací na pořádání fondu nebyly žádné písemnosti určeny k vnitřní skartaci.

Při zpracování jsem vycházela ze struktury fondu Židovská náboženská obec Cheb (1793) 1862 – 1938, neboť původce fondu vedli lidé těsně spjatí se ŽNO. Rovněž druh

dokumentů odpovídal struktuře zachovaných písemností ŽNO Cheb.

V části Spolupráce se ŽNO, různými spolky, výbory a organizacemi jsou jednotlivé složky řazeny abecedně podle názvů a většinou v původním jazyce. V případě, že existovala česká varianta názvu spolku, je brána jako hlavní a německý název je uveden v závorce.

Fond obsahuje spisový materiál, který tvoří jednu hlavní část, a je dále rozčleněn do 9 podskupin.

Vnitřní struktura fondu:

<u>I. Spisy</u>	<u>inv. j.</u>
Statutární záležitosti	1
Volby	2 - 4
Organizace činnosti	5 - 11
Evidence členů	12 - 15
Finanční hospodaření	16 – 23
Židovské noviny a časopisy	24 – 30
Osvětová, kulturní a vzdělávací činnost	31 - 41
Spolupráce se ŽNO, různými spolky, výbory a organizacemi	42 - 82
Sociální péče a a dobročinné aktivity	83 - 93

Materiály náleží do kategorie II. a jejich fyzický stav je uspokojivý. Nejsou nutné restaurátorské zásahy.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

Jazyková charakteristika: Materiály jsou psané německy a česky, v případě, že byly napsány na celostátní úrovni.

Možnosti využití fondu: Fond obsahuje materiály využitelné pro zpracování historie spolkového a sionistického hnutí. Je vhodný pro doplnění podrobných údajů o židovském obyvatelstvu Chebu v první polovině 20. století, především z let 1937 – 1938, kdy vzrůstal německý nacionalismus a sílila hrozba nacismu ze sousedního Německa.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky

Fond byl uspořádán a pomůcka sestavena Jitkou Mlsovou Chmelíkovou v září roku 2006 ve Státním okresním archivu Cheb.

Cheb, 6.9. 2006

Jitka Mlsová Chmelíková

Příloha č. 1: Seznam použitých pramenů a literatury**Prameny**

SOkA Cheb, Židovská náboženská obec Cheb, (1851) 1862 – 1938.

SOkA Cheb, Státní policejní úřad Cheb 1844 -1938, inv.č. 601, kart.č. 47 – Israelitische Kultusgemeinde Cheb, Korrespondenz 1927 – 1938.

SOkA Cheb, Státní policejní úřad Cheb 1844 -1938, inv.č. 128, kart.č. 11 – Verein Ahavath Zion, Cheb 1900 – 1938.

Literatura

Gold, Hugo: Židé a židovské obce v Čechách v minulosti a v přítomnosti, Brno-Praha 1934.

Chmelíková, Jitka: Osudy chebských Židů. Chebští Židé od 2. poloviny 19. století do současnosti, Cheb 2004.

Příloha č. 2: Seznam zkratk

ŽNO – židovská náboženská obec

WIZO – Womens international zionist organisation

INVENTÁRNÍ SEZNAM

Inv. č.	Obsah	Čas. rozsah	Evid. j.
----------------	--------------	--------------------	-----------------

I. Spisy
Statutární záležitosti

1	Žádost o povolení změny stanov	1928	N 1
---	--------------------------------	------	-----

Volby

2	Oznámení výsledků voleb představenstva Státnímu policejnímu úřadu v Chebu	1925 – 1937	N 1
3	Oznámení jednotlivým kandidátům o jejich zvolení	1925 – 1935	N 1
4	Doporučení židovským voličům od dr. Emila Marguliese k podpoře německé sociálnědemokratické strany, informace o koaličních dohodách	1928	N 1

Organizace činnosti

5	Generální shromáždění – pozvánky, program, prezenční listiny, oznámení o konání Státnímu policejnímu úřadu v Chebu	1925 – 1937	N 1
6	Zápisy z jednání generálního shromáždění a představenstva spolku, pozvánky na jednání představenstva	1910 – 1938	N 1
7	Omluvy neúčasti na jednání představenstva	1925 – 1937	N 1
8	Oznámení adresy předsedy spolku Poštovnímu úřadu v Chebu	1934	N 1
9	Projednávání stížnosti JUDr. Adolfa Enzera na spolupráci s ženským sionistickým spolkem WIZO Cheb	1937	N 1
10	Korespondence mezi členy představenstva prof. Freudem a E. Schickem ohledně spolkových záležitostí	1931 - 1938	N 1

Inv. č.	Obsah	Čas. rozsah	Evid. j.
11	Pozvánky na vzpomínkovou slavnost na vrchního rabína dr. Chajese z Vídně v Mariánských Lázních, na oslavu 50. výročí založení Židovského ženského spolku v Chebu, na představení do chebského divadla	1928 – 1935	N 1

Evidence členů

12	Seznamy členů, jejich adresy, potvrzení o členství jednotlivcům	1934 – 1938	N 1
13	Přihlášky ke vstupu do spolku, oznámení o vystoupení z důvodu změny bydliště a na protest	1925 – 1938	N 1
14	Poděkování za udělení čestného členství	1902	N 1
15	Poděkování bývalého chebského rabína dr. Grünfelda za zakoupení stromů jeho jménem v Izraeli	1928	N 1

Finanční hospodaření

16	Různá potvrzení o zaplacení	1925 – 1938	N 1
17	Pravidelné členské příspěvky, příspěvky na „Einheitsaktion“, dary u příležitosti úmrtí a jiných událostí, příspěvky na Tóru	1906 – 1938	N 1
18	Opis přiznání k dani z obratu, zamítnutí žádosti Okresním finančním ředitelstvím v Chebu	1926 - 1935	N 1
19	Zákonné pojištění odpovědnosti u Frankfurter Allgemeine Versicherungs-Aktien-Gesellschaft Frankfurt am Main, Praha	1927	N 1
20	Příspěvky na činnost od ŽNO Cheb	1937	N 1
21	Žádosti o pronájem sálu v restauracích Heller a Frankental	1936 – 1937	N 1
22	Objednávka tisku členských legitimací u firmy Buchdruckerei Grafia Most	1935	N 1

Inv. č.	Obsah	Čas. rozsah	Evid. j.
---------	-------	-------------	----------

23	Poděkování za přenechání episkopu Státním učitelským ústavem v Chebu	1936	N 1
----	--	------	-----

Židovské noviny a časopisy

24	Israelitisches Familienblatt, Hamburk, Německo – žádost o spolupráci na vydávání „Mitteilungen“	1938	N 1
25	Die jüdische Jugend, Vídeň, Rakousko – nabídka předplatného	1928	N 1
26	Jüdische Rundschau – objednávka předplatného, žádost o otištění poděkování, oznámení o ukončení vydávání časopisu	1925 - 1938	N 1
27	Morgenzeitung, Vídeň, Rakousko – odhlášení předplatného	1926	N 1
28	Zvláštní výtisk z časopisu Palästina, č. 10/11	1933	tip 1
29	Selbstwehr. Jüdisches Volksblatt, Praha – oznámení spolku o obnovení činnosti, předplatné, zprávy o činnosti, žádosti o otištění pozvánek na akce spolku, Malý lexikon pro čtenáře židovských novin	1924 – 1938	N 1
30	Am Wassefer – hebräische-literarische Zeitschrift, Tel Aviv, Izrael – předplatné	1938	N 1

Osvětová, kulturní a vzdělávací činnost

31	Pozvánky na přednášky, vzdělávací, kulturní a náboženské akce, korespondence s přednášejícími a účinkujícími, žádosti příznivců o zaslání pozvánek, žádosti ke Státnímu policejnímu úřadu v Chebu o povolení konání akcí	1925 – 1938	N 1
32	Měsíčník spolku Mitteilungen – žádost a povolení vydávání, jednotlivá vydání, redakce a seznam předplatitelů	1934 – 1938	N 2

Inv. č.	Obsah	Čas. rozsah	Evid. j.
33	Knihovna spolku – seznamy knih, žádosti o podporu a příspěvky k ŽNO a chebským židovským spolkům, nabídky knih, objednávky a získávání knih darem	1897 – 1938	N 2
34	Kurzy hebrejštiny – nabídka, přihlášky, seznamy studentů	1928 – 1938	N 2
35	Vzpomínkové slavnosti u příležitosti výročí úmrtí Theodora Herzla – žádosti o podporu, o zapůjčení synagogy, pozvánky a korespondence s představiteli a funkcionáři ŽNO Cheb, se sionistickými spolky	1929 – 1938	N 2
36	Promítání filmů – korespondence s Filmleihanstalt und Filmvertrieb, Brno; Palästina Filmstelle der Zionistischen Vereinigung für Deutschland, Berlín	1935 – 1938	N 2
37	Slavnostní odhalení pomníku zakladateli spolku, básníkovi JUDr. Hugo Zuckermannovi – pozvánky, korespondence se ŽNO Cheb a sionistickými spolky	1927	N 2
38	Výstava Dow Biegun. 40 let sionismu ve Františkových Lázních u příležitosti výročí existence světové sionistické organizace – pozvánky, korespondence, seznam a ubytování účastníků	1937	N 2
39	Oslavy výročí založení spolku – blahopřejné telegramy sionistických spolků	1925	N 2
40	Sbírka na „Masarykův les“ v Palestině u příležitosti jeho 80. narozenin	1930	N 2
41	Poděkování za ocenění od předsedy spolku	1938	N 2

Spolupráce se ŽNO, různými spolky, výbory a organizacemi

42	Bezalel, Verein zur Verbreitung von Kunstgewerbe und Hausindustrie in Palästina und den Nachbarländern, Berlín, Německo – informace o rozšíření činnosti	1913	N 2
----	--	------	-----

Inv. č.	Obsah	Čas. rozsah	Evid. j.
43	B' nai B' rith, Lože Karlovy Vary, místní skupina Cheb – pozdávka na rozlučkový večer s rabínem dr. A. Grünfeldem, pozdávka na přednášku prof. Freuda	1927 - 1937	N 2
44	Böse Buben, společenský klub, Cheb – pozvánka na rozlučkový večer s rabínem dr. A. Grünfeldem	1927	N 2
45	Bureau des 19. Zionistenkongresses, Luzern, Švýcarsko – organizování cesty na kongres	1935	N 2
46	Deutsche Bezirksjugendfürsorge, Cheb – nabídka členství	1938	N 2
47	Gesellschaft der Freunde der Hebräischen Universität, Jeruzalém, Izrael – korespondence o dílčí spolupráci	1938	N 2
48	Hebräischer Schulverein für Podkarpatská Rus, Mukačevo, Ukrajina – žádost o podporu, slavnostní dokončení výstavby hebrejského gymnázia	1926 - 1937	N 2
49	Hechaluc, Svaz pro Československou republiku (Hechaluz, Landesverband für die ČSR), Moravská Ostrava – podpora svazu, seznam dárců	1925 – 1938	N 2
50	Jewish Agency – akce „Osvobození půdy v Galilei“, žádosti o podporu chebským spolkům	1938	N 2
51	Jüdische Jugendhilfe, Berlín, Německo – žádost o podporu vystěhování do Palestiny pro německého emigranta z Waldsassenu	1936	N 2
52	I. Jüdisches orthodoxes Kindererholungsheim, Korytnica Kúpele, Slovensko – nabídka pobytu	1938	N 2
53	Jüdische Wohlfahrtspflege, Frankfurt am Main, Německo – upozornění na průchozího	1935	N 2
54	Keren Hajessod, Zentral-Kommission für die Tschechoslowakische Republik, Praha - placení šekelového příspěvku, návštěva prezidenta Chaima Weizmanna v ČSR, konference, volby delegátů, zprostředkování sionistických filmů	1924 – 1938	N 2
55	Keren Kajemeth Lejisroel, Židovský Národní fond – centrála pro Československou republiku, Praha – žádosti		

Inv. č.	Obsah	Čas. rozsah	Evid. j.
	o podporu, instrukce pro získávání příspěvků, pomocné akce pro pronásledované Židy v Německu, pozvánky na osvětové akce, zprostředkování sionistických filmů	1925 – 1938	N 2
56	Komitét pro pomoc emigrantům z Německa (Hilfskomitee für Flüchtlinge aus Deutschland), Praha – informace o činnosti s žádostí o podporu	1933 - 1934	N 3
57	Makabi, židovský tělocvičný a sportovní spolek (Jüdischer Turn- und Sportverein), Cheb	1938	N 3
58	Mifal Bizaron, Praha – korespondence	1936	N 3
59	Místní skupina sionistů (Zionistische Ortsgruppe), Karlovy Vary – korespondence ohledně činnosti spolku Ahavath Zion, získávání nových členů, pozvánky na kulturní a osvětové akce, žádosti o příspěvky	1925 – 1938	N 3
60	Palestýnský úřad, (Palästinaamt), Praha – žádosti o podporu, podklady jednotlivých zájemců o vystěhování do Palestiny	1927 - 1937	N 3
61	Říšský šekelový svaz pro ČSR (Landesschekelverband für die Tschechoslowakische Republik), Moravská Ostrava – zápisy z jednání, plakáty vyzývající k zaplacení šekelových příspěvků	1926 – 1932	N 3
62	Sionistická místní skupina (Zionistische Ortsgruppe), Sokolov – otázky členství, zprávy o činnosti, výsledky voleb, pozvánky na přednášky	1936 – 1938	N 3
63	Sionistická místní skupina (Zionistische Ortsgruppe), Tachov – odebírání měsíčníku Mitteilungen, organizování kulturních akcí	1937 – 1938	N 3
64	Städtisches Winterhilfswerk, Cheb – žádost o podporu akce	1937	N 3
65	Tarbut, Ústřední organizace pro židovskou kulturu v ČSR, (Zentralorganisation für jüdische Kultur in der ČSR), Praha – žádosti o podporu, dotazník o kulturních aktivitách, nabídky vystoupení a koncertů	1928 – 1938	N 3

inv.č.	obsah	čas. rozsah	ev.j.
66	Techeleth Lavan, Svaz židovských skautů v ČSR (Jüdische Jugendbünde in der ČSR), Praha – žádosti o příspěvky, letní tábory, spolupořádání oslav chanuky	1937 – 1938	N 3
67	Techeleth Lavan, místní skupina Karlovy Vary – pozvánka na přednášku o Izraeli	1937	N 3
68	Theodor Herzl, Jüdischer Volksverein, Mariánské Lázně – pozvánky na přednášky, oznámení výsledků voleb na generálních shromážděních	1933 – 1938	N 3
69	Ústřední výbor sionistický v Československé republice, (Zionistisches Zentralkomitee für die Čechoslovakische Republik), Moravská Ostrava – oběžníky a zprávy o sionistických sjezdech, o výsledcích voleb, zápisy z jednání výboru, podpora vzdělávacích projektů a platby národnímu fondu	1924 – 1938	N 3
70	Westböhmischer zionistischer Arbeitskreis, Cheb – organizování jednání okresního svazu, zápisy, informace o sionistických spolcích v Chebu, smuteční shromáždění u příležitosti úmrtí prezidenta T. G. Masaryka	1934 – 1938	N 3
71	WIZO, místní skupina Cheb – poděkování za spolupráci, pozvánka na generální shromáždění	1936 – 1938	N 3
72	WIZO, místní skupina Mariánské Lázně – oznámení o vydávání novin „Die gesprochene Zeitung“	1937	N 3
73	Zion, jüdischer Volksverein, Praha – žádost o podporu	1927	N 3
74	Zion, jüdischer Volksverein, Teplice – Šanov – umístění pokladničky v hotelu ve Františkových Lázních, zápisy z jednání představenstva	1934 - 1937	N 3
75	Zionistische Ortsgruppe, Plavno, Německo – žádost o podporu vystěhování emigrantů z Německa do Palestiny	1934	N 3
76	Zionistische Propagandastelle, Praha – podpora stavby sionistické školy	1934	N 3
77	Zionistisches Distriktskomitee für Böhmen, Praha – zápis z jednání předsedů místních skupin, čestné plakety	1925 - 1937	N 3

inv.č.	obsah	čas. rozsah	ev.j.
78	Židovská matice školská pro Čechy (Jüdischer Schulverein für Böhmen), Praha – nabídka letního tábora v Černovicích u Tábora	1938	N 3
79	Židovská strana v ČSR, (Jüdische Partei in der ČSR) – Moravská Ostrava – blahopřání k volebnímu úspěchu	1937 – 1938	N 3
80	Židovská ženská organizace pro Čechy (Jüdische Frauenorganisation für Böhmen), Praha – žádost o podporu dobročinné akce, o adresy členů ŽNO	1926 – 1928	N 3
81	Židovský domov pro mládež a sport, Kovářská – nabídka prázdninového pobytu	1938	N 3
82	ŽNO Sokolov – kopie žádosti o podporu	1924	N 3

Sociální péče a dobročinné aktivity

83	Zajištění místa pro vyučení malířem	1934	N 4
84	Podpora židovských emigrantů z Německa	1935 – 1938	N 4
85	Podpora ohrožovaných kolonistů v Palestině – výzva k podpoře, sbírka	1930 – 1931	N 4
86	Kopie blahopřání k narození dítěte	1933 – 1938	N 4
87	Kopie blahopřání k bar mikvě	1931 – 1938	N 4
88	Kopie blahopřání k narozeninám	1931 – 1938	N 4
89	Kopie blahopřání k zasnoubení a sňatku	1926 – 1937	N 4
90	Kopie blahopřání k výročí svatby	1931 – 1936	N 4
91	Kopie blahopřání k promoci, otevření advokátní kanceláře, k prohlášení rabínem, k funkci a výročí ve funkci	1926 – 1938	N 4
92	Kopie blahopřání k odjezdu do Palestiny	1934 – 1935	N 4
93	Kopie vyjádření soustrasti nad úmrtím	1925 – 1938	N 4

Název archivní pomůcky:	Ahavath Zion Cheb
Časový rozsah:	(1897) 1906 - 1938
Počet evidenčních jednotek:	4 (4 kartony)
Počet inventárních jednotek:	93
Rozsah fondu v bm:	0, 42 bm (4 kartony – 0,42 bm)
Stav ke dni:	6.9. 2006
Fond zpracovala:	Jitka Mlsová Chmelíková
Pomůcku sestavila:	Jitka Mlsová Chmelíková
Počet stran:	18
Počet exemplářů:	5
Pomůcku schválil:	PhDr. Jaromír Boháč dne 19.9.2006 č.j. SOAP/020-0412/2006

Nově vymezené a revidované evidenční jednotky při GI 2012–2013

Název archivní pomůcky: Ahavath Zion Cheb

Značka archivního fondu: Ahavath Zion

Časový rozsah fondu: (1897)1906–1938

Počet inventárních jednotek: 93

Počet evidenčních jednotek: 5 (4 kartony, 1 tisk po roce 1800 (změna inv. č. 28))

Rozsah fondu v bm: 0,45

Stav ke dni: 21. 11. 2012

Vypracoval: Hana Knetlová